

SANDRA GĂTEJEANU GHEORGHE
IOAN-LUCA VLAD

MONARHIILE
SECOLULUI XXI

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	5
PRINCIPATUL ANDORRA	6
REGATUL ARABIEI SAUDITE	14
REGATUL BAHRAIN	20
REGATUL BELGIEI	26
REGATUL BHUTAN	40
SULTANATUL BRUNEI.....	46
REGATUL CAMBODGIEI	52
REGATUL DANEMARCEI	58
EMIRATELE ARABE UNITE	66
REGATUL HAȘEMIT AL IORDANIEI	74
JAPONIA	84
STATUL KUWAIT.....	96
REGATUL LESOTHO	102
PRINCIPATUL LIECHTENSTEIN	108
MARELE DUCAT DE LUXEMBURG	118
MALAYSIA.....	132
MAROC	140
PRINCIPATUL MONACO	146
REGATUL NORVEGIEI	154
REGATUL ȚĂRILOR DE JOS (OLANDA).....	162
SULTANATUL OMAN	170
STATUL QATAR.....	174

REGATUL SPANIEI	182
REGATUL SUEDEI.....	196
REGATUL SWAZILAND.....	208
REGATUL THAILANDEI.....	214
TONGA	220
SFÂNTUL SCAUN ȘI STATUL CETĂȚII VATICANULUI	226
REGATUL UNIT AL MARII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD	236
ANTIGUA ȘI BARBUDA	254
AUSTRALIA	260
BAHAMAS	266
BELIZE	270
CANADA.....	274
GRENADA.....	280
INSULELE SOLOMON	284
JAMAICA	288
NOUA ZEELANDĂ.....	292
PAPUA NOUA GUINEE	298
SFÂNTA LUCIA	302
SFÂNTUL CRISTOFOR ȘI NEVIS.....	306
SFÂNTUL VINCENTIU ȘI GRENADINELE.....	310
TUVALU	314
EPILOG	319

PRINCIPATUL ANDORRA

ÎN MUNȚI E UN TĂRĂM DE VIS

Ascuns între Spania și Franța, pe culmile și în văile Munților Pirinei se află Principatul Andorrei, un mic stat al Europei (locul șase pornind de la cel mai mic în sus), care aparține Regatului Boreal din punct de vedere climatologic și fitogeografic. Fără acces la mare, fără aeroport, fără gară, Andorra este dominată de munți, având o altitudine minimă de 840 de metri peste nivelul mării și o proporție a terenurilor arabile de numai 2,13% din suprafața totală. În acest paradis al naturii a rămas un stat uitat de lume, care, în prezent, profită din plin de statutul său neobișnuit în istoria modernă.

Din punct de vedere social și economic, Andorra este unul dintre cele mai bine plasate state europene. Aici nu există TVA, nu există sărăcie, nu există armată (mai exact, există o forță militară alcătuită din 11 oameni purtători de drapel, care sunt susținuți din donații) și nici conflicte, acest fapt datorându-se neutralității statului. Asta nu înseamnă că, în ambele războaie mondiale, Andorra nu a fost o enclavă-cheie atât pentru refugiații ambelor tabere, cât și pentru negocieri,

spionaj, comerț la negru cu produse raționalizate și așa mai departe; dar toate au fost făcute cu jovialitate și cu pricepere, trăsături specifice andorrezilor.

Principala sursă de venit a Andorrei o constituie turismul, care aduce anual peste trei miliarde de dolari. De aici și lipsa oricăror impozite pe consum, fapt care atrage nu numai peste nouă milioane de turiști, anual, dar și mulți vecini care vin până aici cu mașina pentru a-și cumpăra produse de consum în regim *duty-free*. Înainte de a exista turiști, principala ocupație a localnicilor era oieritul și creșterea tutunului, care se potrivesc condițiilor climatice și geografice mai grele, însă, în prezent, ei s-au reprofilat pe producția de suveniruri. Hrana și electricitatea sunt importate în proporție foarte mare. Veniturile din turism îi permit Andorrei să nu își exploateze nici resursele piscicole ale singurului râu al țării, nici pădurile, care sunt protejate, vânzarea lemnului fiind interzisă, și nici minele de fier vestite din Spania, care, deși abundente, ar pune multe probleme dacă s-ar încerca redeschiderea lor. Ca o curiozitate, în Andorra există și câteva izvoare sulfuroase, cu temperaturi între 22 și 66 C°, cunoscute încă din vremurile romane, care sunt folosite de mica industrie textilă.

ARHIEPISCOPUL JOAN ENRIC VIVES I SICÍLIA, COPRINCIPE AL ANDORREI
(Fotografie oferită de Cabinetul coprincipelui episcopal din Andorra)

UN TERITORIU UITAT DE ISTORIE

Dar cum a apărut Andorra? Probabil că stabilitatea și continuitatea unui teritoriu atât de mic a fost garantată de doi factori: pe de o parte, caracterul de enclavă între Spania și Franța, care nu au permis terțelor forțe să încerce cucerirea Andorrei, și, pe de altă parte, faptul că, încă din Evul Mediu, cei doi vecini s-au înțeles asupra statutului acestui teritoriu. Căci trebuie spus că Andorra a fost mult timp nu un stat suveran, ci doar un teritoriu supus feudal marilor săi vecini.

Andorra este o rămășiță a Mărcii Hispanice, înființate de Carol cel Mare (742–814), fondatorul Imperiului Carolingian și numit *pater Europae* de Papa Ioan Paul al II-lea, pentru a ține la distanță pe maurii din Spania. Teritoriul Andorrei a fost ulterior cedat de Carol Pleșuvul (823–877), Împărat al Sfântului Imperiu Roman, Contelui de Urgell (probabil lui Wilfred cel Păros, conte între 870–897), ca fief feudal. Un descendent al acestui conte i-a oferit mai târziu teritoriul Diocezei locale, conduse de Episcopul de Urgell. Două secole mai târziu, Episcopia de Urgell (localitate din Spania) se afla într-o situație gravă, fiind atacată militar de stăpânii feudali vecini, așa că s-a pus sub protecția Lordului de Caboet, acesta din urmă fiind moștenit de conții de Foix, aflați în Franța.

Cum ambele contracte feudale (adică, atât titlul Episcopului de Urgell, cât și acela al conților de Foix asupra teritoriului) erau valabile, a avut loc o mediere, în urma căreia, în 1278, s-a decis ca suveranitatea

asupra teritoriului Andorrei să fie împărțită între conții de Foix și Episcopul de Urgell. Numită *paréage*, înțelegerea recunoștea egalitatea drepturilor celor doi stăpânitori feudali asupra pământului și a oamenilor ce locuiau pe acesta. Mai târziu, titlul suveran al conților de Foix, deveniți cetățeni ai Franței după Revoluția din 1793, a fost transmis șefului Statului francez, adică președintelui, ceea ce îl face pe François Hollande coprincede, alături de Episcopul de Urgell.

Andorra este astăzi ultimul stat care nu își poate desemna singur conducătorul (conducătorii) și ultimul care mai plătește tribut, numit *questia*, constând în patru jamboane, patruzeci de pâini și vin. Avantajul a fost acela că, permanent apărată de marii săi protectori, Andorra nu a pierdut niciodată vreo parte a teritoriului său.

Statutul neobișnuit al Andorrei a fost și sursa a două evenimente la fel de ieșite din comun. Pe de o parte, un aventurier, cu numele de Boris Skossyreff, a încercat să se înscăuneze sub titlul de Regele Boris I, în 1934, declarând război celor doi coprinциpi. A fost arestat și exilat rapid. Pe de altă parte, o uitare totală: Andorra a încheiat Primul Război Mondial în 1957, deoarece nimeni nu a invitat-o să semneze Tratatul de la Versailles prin care se stabilea pacea cu Germania. În plus, votul a fost acordat femeilor de-abia în 1970, iar prima Constituție, care instituie un sistem parlamentar, a fost adoptată în mai 1993, anul admiterii în Organizația Națiunilor Unite. Contractul de tip *paréage* rămâne însă în vigoare, ca bază a relațiilor de peste 700 de ani dintre cei doi coprinциpi.

COPRINCIPII

Potrivit *paréage*-ului și Constituției din 1993, coprin-
cipii sunt Monseniorul Joan Enric Vives i Sicília,
Arhiepiscop de Urgell și Excelența Sa domnul François
Gérard Georges Nicolas Hollande, președintele
Republicii Franceze.

Monseniorul Joan Enric Vives i Sicília s-a
născut pe 24 iulie 1949, la Barcelona, și a devenit
preot în 1974. În 2003 a devenit Episcop de Urgell,
iar în 2010 i s-a acordat ca o demnitate personală titlul
de Arhiepiscop. Un fapt interesant este acela că, din
punct de vedere spiritual și canonic, Arhiepiscopul de
Urgell este subordonat Papei, care îl poate numi și,
deopotrivă, destitui. Aceasta înseamnă că Papa deține
controlul asupra a patru entități suverane: Sfântul
Scaun, ca entitate religioasă suverană, Statul Cetății
Vaticanului, ca stat suveran însărcinat cu administrația
teritoriilor Sfântului Petru, Ordinul Suveran Militar
de Malta, a cărui Cartă a dat-o și pe care îl patronează
spiritual (a se vedea capitolul „Sfântul Scaun și Statul
Cetății Vaticanului“) și, în fine, Andorra, pe al cărei
(co-)șef de stat îl numește.

Excelența Sa președintele Hollande s-a născut
pe 12 august 1954 și este politician de carieră – a fost
prim-secretar al Partidului Socialist Francez, deputat în
Adunarea Națională a Franței, primar al orașului Tulle
și a ocupat numeroase alte funcții politice. Cunoscut
pentru stilul său calm, retras, decent, el a fost ales în
2012 pentru a-i succeda lui Nicolas Sarkozy, pentru
a aduce echilibru președinției franceze și pentru a

îndemna la o concentrare asupra problemelor interne.
Este cunoscut pentru importanța acordată, în planurile
sale de guvernare, problemelor sociale și redistribuirii
averilor. Președintele este și singurul monarh din
lume ales de cetățeni (ai altui stat) și singura persoană
care este șef de stat atât într-o republică, cât și într-o
monarhie.

Niciunul dintre cei doi coprinicipi nu este căsă-
torit. Președintele Hollande are o relație cu doamna
Valérie Trierweiler, care acționează ca Prima Doamnă
a Republicii Franceze.

Constituția Andorrei proclamă statul ca fiind
un coprinicipat parlamentar, coprinicipii putând
acționa separat, în anumite cazuri, sau împreună cu
Consiliul General. De exemplu, fiecare coprincipe
poate să numească un membru al Consiliului Superior
al Magistraturii și al Tribunalului Constituțional,
poate să introducă o excepție de neconstituționalitate
sau un caz la Tribunalul Constituțional. Împreună,
coprinicipii pot să exercite prerogativa grațierii. Iar
alături de Consiliul General, ei pot convoca alegeri,
numi prim-ministrul, dizolva Parlamentul, promulga
legi ș.a.m.d. Coprinicipii sunt reprezentați de câte un
delegat personal și beneficiază de o alocație pusă la libera
lor dispoziție, similară unei Liste Civile. Coprinicipii
pot să-și exercite separat puterile, dacă unul dintre
ei nu există (cum s-a întâmplat în timpul Revoluției
Franceze, când revoluționarii au abandonat această
poziție, considerând-o vetustă) sau este incapabil să-și
exercite funcția. De asemenea, ei au drept de veto
absolut și dreptul de a numi reprezentanți în delegația

de negociere, în cazul tratatelor internaționale care afectează justiția și problemele diplomatice și consulare, securitatea și apărarea Andorrei, precum și relația acesteia cu cei doi vecini ai săi. În schimb, ei nu au drept de veto asupra legislației obișnuite.

RELAȚII CU FAMILIA REGALĂ A ROMÂNIEI

Deși suveranii României nu au vizitat Andorra, au existat câteva întâlniri memorabile pe care aceștia le-au avut cu unii dintre coprinicipii statului, președinți ai Republicii Franceze. După Primul Război Mondial, în anul 1919, Regina Maria a efectuat o vizită neoficială la Paris la invitația președintelui Franței, Raymond Poincaré. Regina a fost invitată să treacă în revistă garda Palatului Elysée și, în aceeași zi, a primit titlul de membru corespondent al Academiei de Arte Frumoase din Paris. În anul 1924, președintele Étienne Alexandre Millerand a invitat Familia Regală Română la un dineu oficial la Palatul Elysée. În anul 2006, la Paris, Prima Doamnă a Franței, Bernadette Chirac, a onorat cu prezența sa Gala Fundației „Principesa Margareta a României“.

REȘEDINȚE OFICIALE

Palatul Episcopal de la Seu d'Urgell, Spania

Palatul Episcopal, atât cel nou, cât și cel vechi, sunt folosite de Episcopul de Urgell. Ambele palate poartă

pe fațadă stema Principatului Andorrei, ca semn al suveranității Episcopului asupra Andorrei. Cea mai recentă restaurare a avut loc între anii 1973–1975.

Palatul Elysée, Paris, Franța

Aceasta este reședința oficială a președinților Franței. Construcția sa a fost finalizată în anul 1722, dar abia în timpul celei de-a Treia Republici Franceze devine reședință oficială. Pentru Expoziția Universală din anul 1867, numeroși suverani au fost primiți la Palatul Elysée – printre aceștia Țarul Alexandru al II-lea al Rusiei, Sultanul Abdul-Aziz al Turciei și Împăratul Austriei Franz Joseph. Palatul a fost modernizat de-a lungul timpului.

Coprinicipii au reprezentanți personali în Andorra, dar nu și o reședință oficială. Vizitele lor în Andorra sunt tratate ca ocazii de sărbătoare.

...răspunsul la întrebarea dacă monarhia mai este adaptată mileniului al III-lea se află în inimile fiecăruia. [...] Oricare ar fi neajunsurile hazardului, în trunchiul acestei forme de guvernare se află acumulată experiența și simbolismul a mii de ani și, mai mult, un reper social necesar astăzi. Într-o societate globală aflată în transformare permanentă, reperele stabile sunt puține. Familiile regale și suveranii sunt astfel de repere. Ei servesc ca apexuri ale societății, față de care fiecare se poate raporta în mod corespunzător. Pentru cineva care apreciază ordinea și existența unui scop în tot ceea ce facem, monarhul este o necesitate socială.

Sper ca, prin această carte, cititorii să afle câte ceva despre această formă de guvernare, așa cum există ea astăzi, departe de poveștile cu prințese și de tabloidele scăpărătoare. Sper ca, aflând câte ceva despre monarhiile lumii, fiecare cititor să poată răspunde la întrebarea de mai sus în cunoștință de cauză.